

**KAMER VAN KOOPHANDEL
EN NIJVERHEID ARUBA**

J.E. IRAUSQUIN BOULEVARD 10

JAAARREKENING 2017

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

INHOUDSOPGAVE

	<u>Pagina</u>
JAARREKENING 2017	
1 Balans per 31 december 2017 (na verwerking van resultaat)	2
2 Exploitatierekening over het jaar 2017	3
3 Kasstroomoverzicht over het jaar 2017	4
4 Toelichting op de jaarrekening per 31 december 2017	5
5 Toelichting op de balans per 31 december 2017	9
6 Toelichting op de exploitatierekening over het jaar 2017	13
7 Resultaat bestemming	17
8 Gebeurtenissen na balansdatum	17
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	18

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (na verwerking van resultaat)

		31 Dec- 2017	31 Dec- 2016
		Afl.	Afl.
<u>ACTIVA</u>			
<u>VASTE ACTIVA</u>			
Materiële vaste activa	(5.1)	1,655,843	1,636,169
Financiële vaste activa	(5.2)	0	250,000
		<u>1,655,843</u>	<u>1,886,169</u>
<u>VLOTTENDE ACTIVA</u>			
Financiële vaste activa	(5.2)	250,000	0
Vorderingen:			
Jaarlijkse bijdragen	(5.3.1)	1,081,126	959,131
Overige vorderingen	(5.4)	74,252	96,714
Overlopende activa	(5.5)	15,313	35,379
		<u>1,170,691</u>	<u>1,091,223</u>
Liquide middelen	(5.6)	483,071	224,698
		<u>1,903,762</u>	<u>1,315,921</u>
		<u>3,559,605</u>	<u>3,202,090</u>
<u>PASSIVA</u>			
<u>EIGEN VERMOGEN</u>			
Overige reserve	(5.7)	2,758,999	2,558,356
<u>LANGLOPENDE SCHULDEN</u>			
Langlopende lening gebouw	(5.8.1)	279,014	327,898
<u>KORTLOPENDE SCHULDEN</u>			
Kortlopende deel lening gebouw		48,963	45,700
Crediteuren	(5.9.1)	255,218	123,318
Overige schulden	(5.9.2)	136,890	104,952
Overlopende passiva	(5.9.3)	80,521	41,865
		<u>521,592</u>	<u>315,836</u>
		<u>3,559,605</u>	<u>3,202,090</u>

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

2. EXPLOITATIEREKENING OVER HET JAAR 2017

		<u>2017</u>	<u>2016</u>
		Afl.	Afl.
<u>OPBRENGSTEN</u>			
Opbrengsten	(6.1)	2,989,445	2,811,651
Personeelskosten	(6.2)	1,543,705	1,433,201
Algemene beheerskosten	(6.3)	809,120	583,829
Dotatie/vrijval voorziening oninbare jaarlijkse bijdragen	(5.3.1)	271,095	586,338
Afschrijvingskosten	(5.1)	<u>146,603</u>	<u>168,518</u>
Som der bedrijfslasten		2,770,523	2,771,886
 Bedrijfsresultaat		 218,922	 39,765
 Rentebaten	(6.5)	 (6,000)	 (6,000)
Rentelasten	(6.6)	<u>24,279</u>	<u>27,364</u>
		18,279	21,364
 Exploitatieresultaat		 <u><u>200,643</u></u>	 <u><u>18,401</u></u>
 Bestemming van het exploitatieresultaat			
Onttrekking / (Toevoeging) aan overige reserve		<u><u>(200,643)</u></u>	<u><u>(18,401)</u></u>

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

3. KASSTROOMOVERZICHT OVER HET JAAR 2017

	2017	2016
	Afl.	Afl.
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat	200,643	18,401
<u>Aanpassingen voor:</u>		
Afschrijvingen materiële vaste activa	146,603	168,518
Mutatie voorziening jaarlijkse bijdragen	271,095	586,338
Interestbaten	(6,000)	(6,000)
Interestkosten	24,279	27,364
	<u>435,977</u>	<u>776,220</u>
<u>Verandering in werkkapitaal:</u>		
Mutatie vordering jaarlijkse bijdragen	(393,090)	(578,208)
Mutatie overlopende activa en overige vorderingen	42,526	11,506
Mutatie overlopende passiva, overige schulden en crediteuren	202,494	(26,142)
	<u>(148,070)</u>	<u>(592,844)</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>488,550</u>	<u>201,777</u>
Ontvangen interest	6,000	6,000
Betaalde interest	(24,279)	(27,364)
	<u>(18,279)</u>	<u>(21,364)</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	<u>470,271</u>	<u>180,413</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten:		
Investerings in materiële vaste activa	(189,881)	(60,202)
Desinvesterings in materiële vaste activa	23,604	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	<u>(166,277)</u>	<u>(60,202)</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing langlopende schulden	(45,621)	(42,535)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>(45,621)</u>	<u>(42,535)</u>
Toename/ (afname) geldmiddelen	<u>258,373</u>	<u>77,677</u>
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
Stand per 1 januari	224,698	147,022
Mutatie boekjaar	<u>258,373</u>	<u>77,677</u>
Stand per 31 december	<u>483,071</u>	<u>224,698</u>

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

4. TOELICHTING OP DE JAARREKENING PER 31 DECEMBER 2017

4.1 Algemene toelichting

Activiteiten

De Kamer van Koophandel en Nijverheid Aruba (de Kamer) is een publiekrechtelijk rechtspersoon met als doel het behartigen van de belangen van de handel en nijverheid op Aruba. Op basis van de Handelsregisterverordening en het Landsbesluit Stichtingenregister, is de Kamer belast met het beheren van het handels- en stichtingenregister op Aruba. Een belangrijk deel van de werkzaamheden van de Kamer bestaat uit het gevraagd of ongevraagd uitbrengen van adviezen aan de Minister van Economische Zaken. Tevens adviseert de Kamer met betrekking tot aanvragen van vestigingsvergunningen e.d. ingevolge de Vestigingsverordening Bedrijven. Kamer organiseert veel evenementen en cursussen met als doel het opleiden en voorbereiden van (toekomstige) ondernemers.

Vestigingsadres

Het adres van de Kamer is J.E. Irausquin Boulevard 10, Oranjestad, Aruba.

De inkomsten van de Kamer bestaan met name uit verplichte jaarlijkse bijdragen naar rato van het geïnvesteerd kapitaal van de ondernemingen gevestigd op Aruba en bijdragen voor eerste inschrijvingen voor nieuwe ondernemingen en stichtingen en verstrekkingen van uittreksels uit het handelsregister en stichtingenregister, certificaten en verklaringen.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen dagkoers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Jaarrekening opstelling en goedkeuring

Deze jaarrekening is opgesteld door het Bestuur van de Kamer op 6 maart 2019 en goedgekeurd door het Bestuur op 6 maart 2019.

4.2 Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening heeft betrekking op het verslagjaar dat eindigt op 31 december 2017

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaardbare grondslagen voor waardering van de activa en passiva en methoden van resultaatbepaling.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de exploitatierekening zijn referenties opgenomen. Met de referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzicht van het voorgaande jaar. Ten behoeve van het verschaffen van het juiste inzicht zijn de vergelijkende cijfers waar nodig aangepast.

Vreemde valuta

Functionele valuta

De posten in de jaarrekening van de Kamer van Koophandel en Nijverheid Aruba worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de Kamer haar bedrijfsactiviteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De jaarrekening is opgesteld in Arubaanse florin (Afl.), dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van de Kamer en alle bedragen worden afgerond op hele guldens.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de exploitatierekening.

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

TOELICHTING OP DE JAARREKENING PER 31 DECEMBER 2017

Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum.

Niet-monetaire activa die volgens de actuele waarde worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op het moment waarop de actuele waarde werd bepaald.

4.3 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur.

Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardevermindering die op balansdatum worden verwacht.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De Kamer beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardevermindering verlies wordt direct als last verwerkt in de exploitatierekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief / de kasstroom genererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover mogelijk rekening houdend met oninbaarheid. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de exploitatierekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden.

Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de exploitatierekening als interestlast verwerkt.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de exploitatierekening als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grant Thornton

An instinct for growth™

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

TOELICHTING OP DE JAARREKENING PER 31 DECEMBER 2017

4.4 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Opbrengstverantwoording

De opbrengsten bestaan uit het leveren van diensten en produkten aan derden.

Lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Personeelsbeloningen

Personeelsbeloningen (lonen, sociale lasten enz.) vormen een aparte regel in de exploitatierekening.

Periodiek betaalbare beloningen

Salarissen, vakantie uitkeringen, eindejaarsbonus, gratificatie personeelsleden, onkostenvergoedingen, overwerk en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de exploitatierekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Per 1 juli 2005 heeft de Kamer een niveaupensioen afgesloten voor het personeel. De pensioenpremie is vastgesteld op 8% van het jaarsalaris plus vakantie-uitkering. De Kamer draagt bij voor 75% van de pensioenpremie. Het plan wordt gedefinieerd als een Defined Contribution plan.

Afschrijvingen op materiële activa

De afschrijvingskosten vormen een aparte regel in de exploitatierekening.

De materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte economische levensduur van het actief. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Indien een schaltingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Financiële baten en lasten

Rentelasten

Rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen lening die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

4.5 Financiële risico's

Marktrisico

Valutarisico

De Kamer is volledig werkzaam in Aruba. Het valutarisico voor de Kamer heeft geen directe betrekking op posities en toekomstige transacties.

Prijrisico

De Kamer bezit geen effecten of andere beleggingen en loopt uit dien hoofde geen risico's ten aanzien van de waardering van dergelijke financiële instrumenten.

Rente- en kasstroomrisico

De Kamer loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en rentedragende langlopende en kortlopende schulden, waaronder schulden aan kredietinstellingen. De Kamer betaalt een vaste rente over de schuld op lange termijn.

Kredietrisico

De Kamer heeft geen significante concentratie van kredietrisico. Verkoop op rekening vindt plaats aan een vaste groep klanten, zoals trustkantoren en advocatenkantoren. De verkoop vindt plaats op basis van een krediettermijn van 30 dagen.

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

TOELICHTING OP DE JAARREKENING PER 31 DECEMBER 2017

De liquide middelen staan uit bij banken die onder toezicht staan van de Centrale Bank van Aruba.
Deze banken kennen geen externe rating.

Liquiditeitsrisico

De Kamer schat het liquiditeitsrisico als beperkt in. Voor zover noodzakelijk, kunnen zekerheden worden verstrekt aan banken voor het aantrekken van kredietfaciliteiten.

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

5.1 Materiële vaste activa

	Gebouw J.E. Irausq Blvd.	Parkeer Terrein MP	Inventaris- sen	Computer/ Software	Totaal 2017	Totaal 2016
<u>1 januari</u>						
Aanschafwaarde	3,428,602	142,496	752,505	483,577	4,807,180	4,746,978
Cum. Afschrijving	(2,000,704)	(40,932)	(716,217)	(413,158)	(3,171,011)	(3,002,493)
Boekwaarde	1,427,898	101,564	36,288	70,419	1,636,169	1,744,485
<u>Mutaties</u>						
Investerings	-	-	5,009	184,872	189,881	60,202
Desinvesterings	-	-	-	(23,604)	(23,604)	-
Cum afschr. Desinv.	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	(104,086)	(3,562)	(11,431)	(27,524)	(146,603)	(168,518)
	(104,086)	(3,562)	(6,422)	133,744	19,674	(108,316)
<u>31 december</u>						
Aanschafwaarde	3,428,602	142,496	757,514	644,845	4,973,457	4,807,180
Cum. Afschrijving	(2,104,790)	(44,494)	(727,648)	(440,682)	(3,317,614)	(3,171,011)
Boekwaarde	1,323,812	98,002	29,866	204,163	1,655,843	1,636,169

Gehanteerde afschrijvingspercentage in 2017

Gebouw	Parkeerterr.	Inventaris	Computer
4.0%	2.5%	20.0%	33.3%

5.2 Financiële vaste activa

De financiële vaste activa betreft een 'Termijndeposito'-rekening en kan als volgt wordt gespecificeerd:

<u>Bank</u>	<u>Looptijd</u>	<u>Vervaldatum</u>	<u>Interest</u>	31 Dec- 2017 Afl.	31 Dec- 2016 Afl.
Aruba Bank N.V.	12 mnd	20 augustus 2018	2.40%	250,000	250,000
				250,000	250,000

Op 20 augustus 2018 is de termijndeposito verlengd voor een jaar met een rentepercentage van 1,5%

5.3 Vorderingen algemeen

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar, tenzij anders vermeld. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

5.3.1 Jaarlijkse bijdragen

Deze post in de jaarrekening betreft de jaarlijkse bijdragen die de Kamer per 31 december 2017 moet ontvangen van geregistreerde bedrijven. Bedrijven die geregistreerd zijn in het register van de Kamer moeten een jaarlijkse bijdrage aan de Kamer betalen.

De jaarlijkse bijdragen, de getroffen voorziening voor oninbaarheid en de netto bijdragen per eind 2017 worden als volgt gespecificeerd:

	Openstaande bijdrage einde jaar	Voorziening einde jaar	Vordering einde jaar 2017	Vordering einde jaar 2016
Verloop debiteuren positie 2017	972,839	475,759	497,080	0
Verloop debiteuren positie 2016	782,091	466,900	315,191	703,492
Verloop debiteuren positie 2015	638,747	453,153	185,594	231,220
Verloop debiteuren positie 2014	562,947	544,839	18,108	24,419
Verloop debiteuren positie 2013	497,563	485,127	12,436	0
Verloop debiteuren positie 2012 en eerder	<u>5,454,170</u>	<u>5,401,453</u>	<u>52,717</u>	<u>0</u>
	<u>8,908,357</u>	<u>7,827,231</u>	<u>1,081,126</u>	<u>959,131</u>

Als grondslag voor het bepalen van de voorzieningen wordt een percentage van de gefactureerde bijdragen gehanteerd. Alle bedragen welke openstaan en ouder zijn dan 3 jaren worden in principe volledig voorzien tenzij deze alsnog voor de datum van het opstellen van de jaarrekening zijn ontvangen.

Het verloop van de voorziening kan als volgt worden toegelicht:

	2017 Afl.	2016 Afl.
Opening balans voorziening	7,556,136	6,969,798
Dotatie voorziening bijdrage lopend jaar	475,759	466,900
Dotatie (vrijval) voorziening bijdrage voorgaande jaren	(204,664)	119,438
Eind balans voorziening	<u>7,827,231</u>	<u>7,556,136</u>

5.4 Overige vorderingen

	31 Dec- 2017 Afl.	31 Dec- 2016 Afl.
Vordering Trustkantoren en overige debiteuren	38,609	58,289
Vordering online orders	2,350	1,398
Salaris inhouding personeel KVK (uniform, pc-thuis project, voorschotten)	18,414	8,101
Vordering interest time deposit	14,186	8,186
Overig	693	20,740
	<u>74,252</u>	<u>96,714</u>

5.5 Overlopende activa

	31 Dec- 2017 Afl.	31 Dec- 2016 Afl.
Vooruitbetaalde kosten	7,714	6,810
Vordering ziektegeld SVB	7,599	28,569
	<u>15,313</u>	<u>35,379</u>

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

5.6 Liquide middelen

	31 Dec- 2017 Afl.	31 Dec- 2016 Afl.
Aruba Bank N.V.	195,082	63,801
RBC Royal Bank Aruba N.V.	107,701	11,001
Caribbean Mercantile Bank N.V.	149,686	134,723
Banco di Caribe N.V.	30,422	4,646
Kas	500	500
Kruisposten	(320)	10,028
	<u>483,071</u>	<u>224,698</u>

De liquide middelen staan vrij ter beschikking van de Kamer.

5.7 Overige reserve

	31 Dec- 2017 Afl.	31 Dec- 2016 Afl.
Begin saldo	2,558,356	2,539,956
Resultaat boekjaar	200,643	18,401
Eind saldo	<u>2,758,999</u>	<u>2,558,356</u>

Het resultaat is bijgeboekt als overige reserve.

5.8 Langlopende schulden**5.8.1 Langlopende lening gebouw**

Eind oktober 2013 is een nieuwe lening aangegaan bij de Caribbean Mercantile Bank N.V., met als doel het afkopen van de openstaande balans van de hypothecaire lening nieuwbouw bij de Aruba Bank N.V., aangevuld met Afl. 60.000,= voor investering in een nieuwe airco installatie bij de Kamer. Bedrag van deze nieuwe lening is Afl. 500.000,=, tegen een intrest van 6.75% p.a.. Annuïteiten van Afl. 5.825,= per maand, gedurende 120 maanden (10 jaar).

Caribbean Mercantile Bank N.V. krijgt als zekerheden voor de terugbetaling van de lening het recht van eerste hypotheek op het recht van erfpacht tot 29 januari 2061 op het perceel domeingrond te Bushiri, met het daarop gebouwde, plaatselijk bekend als J.E. Irausquin Boulevard 10. Verpanding van alle roerende zaken (tegenwoordige en toekomstige) bestemd voor het duurzaam dienen van het gebouw, roerende zaken die van het gebouw worden afgescheiden en alle bestaande en/of toekomstige vorderingen voortvloeiende uit huurovereenkomsten of overeenkomsten tot ingebruikgeving met betrekking tot het gebouw. De zekerheden zijn voor een bedrag van Afl. 650.000,=. Tevens als zekerheid zijn alle rechten voortvloeiend uit de verzekeringspolis voor brand en inbraakverzekering op eerder vermeld adres met als verzekerde waarde Afl. 2.700.000.

Als onderdeel van de lening is er ook een operating credit facility van Afl. 150.000,=, tegen een intrest van 6.75% p.a., welke moet dienen als een nieuwe credit faciliteit om te helpen met de behoefte aan werkkapitaal, als het nodig acht te zijn. In het jaar 2017 is er geen gebruik gemaakt van deze credit faciliteit. In 2016 ook niet.

De volgende opstelling geeft de resterende looptijd van deze langlopende schuld weer. Afzonderlijk is vermeld tot welk bedrag de resterende looptijd langer is dan vijf jaar.

	2017		2016	
	Totaal	> 5 jaar	Totaal	> 5 jaar
Lening gebouw	327,977	45,442	373,598	109,895
Af te lossen < 1 jaar	48,963	-	45,700	-
Langlopende schuld	<u>279,014</u>	<u>45,442</u>	<u>327,898</u>	<u>109,895</u>

Aflossingsverplichtingen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar zoals hierboven toegelicht zijn opgenomen onder de kortlopende schulden.

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

5.9 Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan.

5.9.1 Crediteuren

	31 Dec- 2017	31 Dec- 2016
Te betalen leveranciers	255,218	123,318
	<u>255,218</u>	<u>123,318</u>

5.9.2 Overige schulden

	31 Dec- 2017 Afl.	31 Dec- 2016 Afl.
Te betalen accountantskosten	48,257	31,000
Tegood aan debiteuren	66,112	69,821
Vooruitontvangen bijdragen	22,521	4,131
	<u>136,890</u>	<u>104,952</u>

5.9.3 Overlopende passiva

	31 Dec- 2017 Afl.	31 Dec- 2016 Afl.
Te betalen vakantiegelden	41,917	31,240
Pensioenpremie Fatum	21,031	3,970
Voorgefactureerde inkomsten jaarlijkse bijdrage	8,703	6,133
Af te dragen inhoudingen	7,209	0
Overig	1,661	522
	<u>80,521</u>	<u>41,865</u>

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

6. TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING OVER HET JAAR 2017

6.1 Opbrengsten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	Afl.	Afl.
Jaarlijkse bijdragen	2,381,912	2,334,499
Correctie jaarlijkse bijdragen voorgaande jaren	(895)	(31,952)
Eerste inschrijvingen	156,097	129,441
Uittreksels	308,045	269,255
Certificaten/verklaringen	3,325	2,460
Inkomen uit evenementen	140,961	107,948
	<u>2,989,445</u>	<u>2,811,651</u>

6.2 Personeelskosten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	Afl.	Afl.
Bruto salarissen	1,160,335	1,124,232
Sociale lasten	191,182	183,741
Pensioenbijdrage Kamer	77,824	60,548
Onkostenvergoeding	27,212	10,700
Training en seminars	6,616	2,911
Tijdelijke krachten	7,142	14,709
Overige personeelskosten	73,394	36,360
	<u>1,543,705</u>	<u>1,433,201</u>

6.3 Algemene beheerskosten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	Afl.	Afl.
Huisvestingskosten pand J.E. Irausquin	128,864	153,683
Huisvestingskosten parkeerterrein (Masterplan)	373	490
Kantoorkosten	85,192	47,809
Automatiseringskosten	85,334	31,215
Juridische kosten	59,903	14,089
Accountantskosten (6.3.1)	161,992	73,363
Internet webhosting	11,500	11,364
Telefoon/fax	24,747	28,112
Bestuurs- en vergaderkosten	37,261	18,230
Reiskosten	3,910	1,917
Advertenties	2,010	8,969
Professionele kosten	32,442	62,593
Correctie voorgaande jaren	6,988	13,030
Kosten voor georganiseerde evenementen	147,477	82,028
Voorziening Master plan	848	17,646
Bankkosten en koersverschillen	13,139	10,094
Overige algemene beheerskosten	7,140	9,197
	<u>809,120</u>	<u>583,829</u>

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING OVER HET JAAR 2017

6.3.1 Accountantskosten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	Afl.	Afl.
Accountant en administratie kosten	93,025	60,841
Extra kosten controle voorgaande jaren	<u>68,967</u>	<u>12,522</u>
	<u>161,992</u>	<u>73,363</u>

6.3.2 Specificatie per evenement

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	Afl.	Afl.
<i>Politiek debat</i>		
Opbrengst	60,975	0
Advertentie kosten	12,806	0
Huur zaal evenement & overige	58,257	0
Telearuba	28,095	0
Beveiliging	2,387	0
Audivision	<u>10,987</u>	<u>0</u>
Kosten totaal	112,532	0
Resultaat	<u>(51,557)</u>	<u>0</u>

Cursus BIS/ Empresario independiente chiquito/mediano

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	Afl.	Afl.
Opbrengst	29,313	26,607
Docenten	12,081	4,543
Benodigde materialen, zoals flipover charts, pennen, e.d.	1,582	1,845
Certificaten	191	0
Eten en drank	<u>1,330</u>	<u>2,731</u>
Kosten totaal	15,184	9,119
Resultaat	<u>14,129</u>	<u>17,488</u>

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING OVER HET JAAR 2017

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	Afl.	Afl.
<u>Annual Business Event</u>		
Opbrengst	27,225	50,412
Banquet	0	24,317
Zaalhuur/inrichting	341	15,625
Publiciteit B-meeting	0	813
Gastspreker	0	19,010
Overige kosten B-meeting	<u>2,873</u>	<u>1,974</u>
Kosten totaal	3,214	61,739
Resultaat	<u><u>24,011</u></u>	<u><u>(11,327)</u></u>
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	Afl.	Afl.
<u>Business Plaza</u>		
Opbrengsten	0	0
Advertentie kosten	11,553	6,564
Poster, flyers en banner	515	1,080
Huren tent, wireless speakers, stand voor sprekers	707	891
Polo shirts en lunch voor personeel KVK	181	1,833
Overige kosten business plaza	518	802
Promotie pennen	<u>3,073</u>	<u>0</u>
Kosten totaal	16,547	11,170
Resultaat	<u><u>(16,547)</u></u>	<u><u>(11,170)</u></u>

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID ARUBA

TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING OVER HET JAAR 2017

6.5 Rentebaten

	2017 Afl.	2016 Afl.
Rente op termijndeposito	6,000	6,000
	<u>6,000</u>	<u>6,000</u>

6.6 Rentelasten

	2017 Afl.	2016 Afl.
Interest lening gebouw	24,279	27,364
	<u>24,279</u>	<u>27,364</u>

6.6 Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2017 had de Kamer gemiddeld 29 werknemers in dienst (2016: 24).

6.7 Fiscale situatie

De Kamer is niet belastingplichtig voor de winstbelasting en de omzetbelasting.

6.8 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen6.8.1 (Meerjarige) financiële verplichtingen

De Kamer heeft als verplichting de erfpacht belasting voor het perceel domeingrond te Bushiri, welke het recht van erfpacht is tot 29 januari 2061 en deze zijn als volgt:

- Financiële verplichtingen, < 1 jaar:	Afl.	11,246
- Financiële verplichtingen, tussen 1 jaar en 5 jaren:	Afl.	44,984
- Financiële verplichtingen, > 5 jaren:	Afl.	439,469

Grant Thornton

An instinct for growth™

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Bestuur van de Kamer van Koophandel en Nijverheid Aruba

Onze ref: 134860 / A-30930

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Kamer van Koophandel en Nijverheid Aruba ("de Entiteit") per 31 december 2017 en van het resultaat en kasstromen over 2017 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor waardering van de activa en passiva en methoden van resultaatbepaling.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de Kamer van Koophandel en Nijverheid Aruba te Aruba gecontroleerd.

De jaarrekening van de Entiteit bestaat uit:

- de exploitatierekening over het jaar 2017;
- de balans per 31 december 2017 (na verwerking van resultaat);
- het kasstroomoverzicht over het jaar 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor waardering van de activa en passiva en methoden van resultaatbepaling.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de International Standards on Auditing (ISA's). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van de Entiteit zoals vereist in de International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Grant Thornton Aruba
L.G. Smith Boulevard 62
Oranjestad
Aruba
T +297 522 1647
F +297 582 4864
W www.grantthornton.aw

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het Bestuur voor de jaarrekening

Het Bestuur van de Entiteit is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor waardering van de activa en passiva en methoden van resultaatbepaling, en voor een zodanige interne beheersing die het Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Bestuur afwegen of de Entiteit in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit uit te voeren. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Bestuur het voornemen heeft om de Entiteit te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Entiteit haar activiteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van onregelmatigheden, waaronder fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de International Standards on Auditing (ISA's), ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Entiteit;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- Het vaststellen dat de door het Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Entiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Aruba, 12 maart 2019
Grant Thornton Aruba

Origineel getekend door Herbert van Elferen